

شمشیر آمریکایی علیه عربستان

کنگره آمریکا در اقدامی بی‌سابقه و با اکثریت قاطع، وتوی اوپاما در مورد لایحه حادثه 11 سپتامبر را ملغی کرد.



به گزارش آران نیوز: در هفته گذشته احتمال صف‌آرایی کنگره در برابر کاخ سفید را پیش‌بینی کرده بود. با این مصوبه، آمریکا در مورد نحوه برخورد با عربستان به دو بخش تقسیم شده است. از یک طرف نخبگان دستگاه سیاست خارجی آمریکا قرار دارند که تصویب این قانون را مخالف منافع ملی می‌دانند و در طرف دیگر افکار عمومی که به دلیل تبعات ملموس حادثه 11 سپتامبر نسبت به سرنوشت این لایحه بسیار حساس شده بود. شاید به همین دلیل هم کنگره که در فصل انتخابات قرار دارد با سرعتی بی‌سابقه درصدد رد وتوی اوپاما برآمد.

باراک اوپاما در آخرین روزهای ریاست‌جمهوری خود با یک مورد بی‌سابقه در طول 8 سال مدیریت خود بر آمریکا مواجه شد و برای اولین بار، کنگره وتوی رئیس‌جمهوری را در خصوص لایحه 11 سپتامبر ملغی کرد. به گزارش رویترز روز چهارشنبه، نمایندگان سنا با رای موافق 97 در برابر یک رای مخالف توانست وتوی اوپاما را لغو کند و سپس مجلس نمایندگان نیز با اکثریت آرا، یعنی 348 رای موافق در برابر 77 رای مخالف توانست وتوی اوپاما را برای اولین بار در طول 8 سال گذشته ملغی کند. درحالی‌که سنا لایحه حق شکایت از حاکمان سعودی را به دلیل مشارکت شهروندان این کشور در حادثه 11 سپتامبر به تصویب رسانده بود، اوپاما با توجه به قانون «قلم طلایی» خود این لایحه را به بهانه از بین رفتن امنیت قضایی شهروندان آمریکایی در سایر نقاط جهان وتو کرده بود. عربستان سعودی یکی از متحدان طولانی مدت آمریکا در خاورمیانه به حساب می‌آید و چند تن از قانون‌گذاران نیز سعی داشتند با دستکاری در این قانون مانع مجازات عربستان سعودی شوند اما در نهایت این قانون به همان شکل اول از سوی کنگره تصویب و ابلاغ شد. اوپاما که روز چهارشنبه با شبکه خبری سی‌ان‌ان گفت‌وگو می‌کرد، به مجری برنامه گفت که کنگره اشتباه بزرگی کرده است، زیرا به باور او این قانون اجازه می‌دهد تا کشورهای دیگر در اقدامی متقابل از شهروندان و حاکمان آمریکایی شکایت کنند. با این حال سناتور چارلز شومر یکی از دموکرات‌های مجلس سنا در واکنش به سخنان اوپاما گفت: فارغ از وتوی رئیس‌جمهوری که ما آن را بر نمی‌تابیم اما این برای ما مهم است که قربانیان 11 سپتامبر توانایی شکایت از عاملان آن فاجعه را داشته باشند، حتی اگر این امر به ناخوشایندی‌های دیپلماتیک منجر شود. شومر خود نمایندگی نیویورک را در مجلس سنا بر عهده دارد و از نزدیک با خانواده‌های 3 هزار نفر کشته شده در این فاجعه آشنا است.

قانونی که به تایید سنا و مجلس نمایندگان رسیده است معروف به قانون عدالت علیه حامیان عملیات تروریستی است و به‌طور اختصار «JASTA» خوانده می‌شود. این در حالی است که یک مقام وزارت امور خارجه عربستان سعودی هشدار داده است که قانون تازه در آمریکا که به بازماندگان قربانیان حملات یازدهم سپتامبر اجازه می‌دهد علیه این پادشاهی اقامه دعوا کنند، پیامدهای «فاجعه بار و خطرناکی» خواهد داشت. به گزارش خبرگزاری فرانسه، کنگره آمریکا اخیراً در مصوبه‌ای حق شکایت بازماندگان قربانیان حملات 11 سپتامبر سال 2001 از دولت عربستان سعودی را به رسمیت شناخت. باراک اوپاما، رئیس‌جمهوری آمریکا هفته گذشته این مصوبه را وتو کرد، اما روز چهارشنبه ابتدا سنای آمریکا با رای قاطع 97 رای در مقابل یک رای مخالف وتوی رئیس‌جمهوری را باطل کرد. ساعاتی پس از سنا، مجلس نمایندگان نیز با اکثریت قاطع وتوی اوپاما را بی‌اثر کرد. طبق این قانون در صورتی که ثابت شود دولت عربستان در حملات 11 سپتامبر نقش داشته است، بازماندگان قربانیان می‌توانند از ریاض در دادگاه‌های آمریکا شکایت کنند. یک منبع وزارت امور خارجه عربستان روز پنج‌شنبه از کنگره آمریکا خواسته است «اقدامات لازم را برای مقابله با پیامدهای فاجعه و خطرناک» این قانون انجام دهد. این سخنگوی وزارت امور خارجه عربستان که نامش منتشر نشده، در گفت‌وگو با خبرگزاری رسمی این کشور تاکید کرده: این قانون بسیار «نگران‌کننده است». این سخنگوی وزارت امور خارجه عربستان تصریح کرده است: این قانون «باعث تضعیف مصونیت دولت خواهد شد» و پیامدهای منفی برای تمامی کشورها از جمله آمریکا خواهد داشت. این مقام عربستان سعودی ابراز امیدواری کرد که عقلانیت در آمریکا حاکم شود.

رئیس‌جمهوری آمریکا نیز پیشتر در خصوص پیامدهای منفی این مصوبه هشدار داده بود. باراک اوپاما روز گذشته گفته بود: اگر ما مصونیت دولت‌ها را در برابر شهروندان دیگر کشورها از بین ببریم، احتمالاً مردان و زنان یونیفورم‌پوش ما در سراسر جهان در معرض اقداماتی از این دست قرار گیرند. وی اضافه کرده بود: نگرانی من ربطی به عربستان یا همراهی و همدلی با خانواده‌های قربانیان حملات یازدهم سپتامبر ندارد بلکه مساله این است که تمایل ندارم ناخواسته در شرایطی قرار بگیریم که برای کارهایی که در سراسر جهان انجام داده می‌شود، مسوول شناخته شویم. شماری از مقام‌های دولتی آمریکا از جمله جان برنان، رئیس سازمان اطلاعات مرکزی آمریکا، سیا، نسبت به پیامدهای این قانون برای امنیت ملی آمریکا هشدار داده بودند.

عربستان سعودی از متحدان اصلی واشنگتن در خاورمیانه محسوب می‌شود، اما این قانون می‌تواند روابط دو کشور را تحت تاثیر قرار دهد. 15 نفر از 19 عامل حملات یازدهم سپتامبر سال 2001 از اتباع عربستان سعودی بودند، اگرچه ریاض ارتباط آنها با حکومت عربستان را قویاً رد می‌کند. البته پیشتر نمایندگان مجلس آمریکا و سنای این کشور در خصوص سوابق بد عربستان

سعودی در حوزه حقوق بشر به حاکمان این کشور هشدار داده بودند. همچنین برخی نمایندگان کنگره به دلیل حمایت عربستان سعودی از شبه‌نظامیان افراطی در خاورمیانه و عدم همکاری ریاض در خصوص بحران پناهندگان سوری از این کشور انتقاد کرده بودند. برخی می‌گویند که احتمالاً رابطه ریاض و واشنگتن به سمت درگیری‌های لفظی و دیپلماتیک پیش برود. هرچند باراک اوباما سعی کرد با وتوی این قانون آن را از رسمیت بیندازد اما قدرت نمایی نمایندگان کنگره نشان داد که یک رئیس‌جمهور در روزهایی که به «اردک لنگان» معروف است توانایی چندانی ندارد. هیلاری کلینتون و دونالد ترامپ در خصوص این قانون اظهارنظر نکرده‌اند. احتمالاً در مناظره بعدی این قانون جزو سوالات کلیدی دو نامزد ریاست‌جمهوری باشد.

پشیمانی جمهوری‌خواهان از تصویب لایحه ضدسعودی

خبرگزاری بلومبرگ از پشیمانی نمایندگان جمهوری‌خواه کنگره از مخالفتشان با وتوی لایحه ضد سعودی توسط اوباما خبر داد. نمایندگان جمهوری‌خواه کنگره آمریکا تنها به فاصله یک روز پس از لغو وتوی «باراک اوباما» رئیس‌جمهوری آمریکا و لازم الاجرا کردن قانون «جاستا» مبنی بر اعطای مجوز به خانواده ۳۰۰۰ قربانی حادثه ۱۱ سپتامبر برای طرح شکایت علیه عربستان سعودی، به ضرورت ایجاد تغییر در آن پس از خوابیدن تب انتخابات در آمریکا اذعان می‌کنند. بلومبرگ نوشت: برای جمهوری‌خواهان کنگره آمریکا، لایحه‌ای که به خانواده قربانیان 11 سپتامبر اجازه شکایت علیه دولت سعودی را می‌داد، تنها حکم نوعی جبران از طریق قانون را داشت و ژست خوب انتخاباتی بود تا نشان دهند در برابر تروریسم سرسخت می‌ایستند. به همین دلیل آنها با عجله و در برابر مخالفت‌های کاخ سفید وارد عمل شدند و یکی از جمهوری‌خواهان ارشد عکسی از خود در حال امضای این لایحه در فیس بوک گذاشت. سپس برای خلاص شدن از وتوی رئیس‌جمهوری با مشارکت همه به‌جز یک نماینده دموکرات سنا با عجله وارد عمل شدند. اما 24 ساعت بیشتر از بی‌اثر کردن وتوی اوباما نگذشته بود که جمهوری‌خواهان از موضع خود عقب‌نشینی کردند. برخی نگران شدند که مبدا این قانون موجب تقاص گرفتن از سربازان آمریکایی شود، دقیقاً نکته‌ای که کاخ سفید ماه‌ها بود مطرح می‌کرد. برخی دیگر از جمهوری‌خواهان هم نگران شدند که این قانون موجب بروز اختلال در روابط حساس با عربستان غنی از نفت شود که برای دهه‌ها تداوم یافته بود. دو جمهوری‌خواه ارشد کنگره می‌گویند که آمادگی تغییر این قانون را دارند؛ اما با توجه به اینکه قانون‌گذاران به مدت 6 هفته به تعطیلات می‌روند، هرگونه تغییر در این قانون به تعویق می‌افتد. کاخ سفید قانون‌گذاران را متهم می‌کند که برای گرفتن امتیاز سیاسی، در مورد این لایحه اشتباه کردند.

کنگره چگونه به چنین اشتباهی دچار شد؟

مصاحبه‌هایی که با نمایندگان دموکرات و جمهوری‌خواه انجام شده نشان می‌دهد که قانون‌گذاران هر دو حزب و کاخ سفید دچار یک اشتباه محاسباتی شده‌اند: آنها تصور کردند مجلس نمایندگان مانع از تصویب این لایحه خواهد شد. این به سنا مجوز داد تا در ماه مه آن را به تصویب رساند بدون آنکه انتظار داشته باشد که این لایحه به قانون تبدیل شود. یکی از دستیاران ارشد دموکرات‌ها می‌گوید به نظر می‌رسد این موضوع موجب شد کاخ سفید فشار تمام عیاری علیه این لایحه وارد نیورد. میچ مک کانل، رهبر اکثریت سنا روز پنج‌شنبه با اشاره به اینکه پس از برگزاری انتخابات آمریکا این موضوع ارزش اعمال اصلاحات لازم را دارد، گفت: «همه می‌دانستند که چه کسانی به‌طور بالقوه از این قانون نفع خواهند برد؛ اما هیچ‌کس به واقع بر اثرات منفی بالقوه آن از منظر روابط بین‌الملل تمرکز نکرد و تصور من این است که این تنها تویی بود که پرتاب شد.» وی افزود: «متنفرم که برای هر موضوعی او را سرزنش کنم و این کار را نمی‌کنم؛ اما اگر در مورد این موضوع خیلی زودتر از هفته پیش صحبت می‌کردیم می‌توانست بسیار مفید باشد.»